

Hradecký kraj

Hradec DNES
Najdete nás i na Facebooku
facebook.com/HradecDnes

Problém, který sužuje celou Evropu, se nevyhnul ani kraji. Včelám chybí více medonosných rostlin. Podle šéfa hradeckých včelařů Radima Kupky se však leckde kritická situace lepší.

Stanislav
Doubal
redaktor MF DNES

HRADEC KRÁLOVÉ Sucho, nedostatek květin či chemie v přírodě zlobí včelaře napříč republikou. Podle předsedy hradecké organizace Českého svazu včelařů Radima Kupky však nářky nejsou na místě a je potřeba se soustředit na práci se včelami i na osvětu mezi laiky, zemědělci či zahrádkáři. „Včely jsou úžasná tvorové, kteří nám dávají řadu důležitých věcí. Pokud je tady budeme mít, je to přesně to, co příroda i my lidé potřebujeme,“ říká Radim Kupka.

Skutečně je letošní sezona tak špatná, jak se říká?

Není vůbec špatná, přestože jsme byli v minulých letech zvyklí na lepší. Med máme, ale je ho méně. Jednak je velké sucho, které ničemu nepřispívá, a jednak je málo kvetoucích rostlin, na které by včely mohly létat. To je dlouhodobý problém.

Z čeho plyne nedostatek květin?

Souvisí to hlavně se způsobem zemědělského hospodaření. Jde o hospodaření na příliš velkých plochách, o rozorávání zbývajících mezí a o obrovskou chemizaci. Rovněž na menších zahradách převažují travnaté porosty nad záhony květin.

Jak z toho ven?

Nějaké první vlaštovky se v poslední době objevují. Zemědělci přicházejí s takzvanými biopasy z medonosných rostlin, které mají pro včely význam, používají je však jen někteří. Ale i za to jsme velice rádi. Před dvěma lety jsme začali včelařům poskytovat několik gramů semenek medonosných rostlin a vede me je k tomu, aby oseli alespoň několik metrů čtverečních. Tímto způsobem se snažíme věci ovlivňovat. Musím říci, že reakce jsou pozitivní, vznikají tak krásné kvetoucí oázy. Každý musí začít u sebe a včelaři už začali. Vyzýváme i zahrádkáře a milovníky přírody, aby se k nám s touto iniciativou přidali. Samozřejmě to pomáhá nejen včelám, ale i dalším druhům z hmyzího světa.

Co včelám při hospodaření v krajině škodí nejvíce?

Nevidí jen včelařům, ale i lesníkům a lidem z dalších oborů, a to je obrovská chemizace. Ta vede k přetržení potravního řetězce, kde nerostou některé rostliny, které dříve byly běžné - vzpomene si na krásu rozkvetlých příkopů pod cest. Ubývá tím i množství hmyzu a zvířat, která v tomto řetězci mají být. Když jel člověk ještě před několika lety v noci delší cestu autem, přes přední sklo po čase kvůli množství hmyzu neviděl. Stane se vám to dnes? Mělo by se přemýšlet o tom, co s přebujelou chemizací udělá, jak hospodařit takovým způsobem, aby chemie bylo méně. Chtěl bych apelovat na lidi, aby s ní v přírodě

Včelař Předseda hradecké organizace Českého svazu včelařů Radim Kupka má doma 30 včelstev a nyní se zabývá stavbou včelína, v němž na lidi působí bioenergie včel, která prý uklidňuje, harmonizuje a léčí. Foto: Martin Veselý, MAFFRA

Strašák včelařů? Přebujelá chemie

zacházeli opatrně, aby ji omezovali a používali co nejméně. Každý si tím na svém poli či zahrádce zadělává na potíže a celkově se to nevyplácí nám všem.

Ovlivňuje to i kvalitu medu?

Medu bylo letos trochu méně než obvykle, ale nestěžujeme si. Pokud jde o kvalitu, ta záleží na každém včelaři. Ten by se o ni měl postarat, měl by správným způsobem med vytočit, uložit, skladovat a nabízet spotřebitelům. Jde o správné zacházení s potravinou a naši včelaři se o to snaží.

Jaká je letos kondice včel?

Zdravotní stav včelstev v našem spolku je trvale kontrolován veterinární správou. Odevzdáváme vzorky medu, což je směsný odpad na dně úlu, který se tvoří činností včel při budování a ošetřování plástů. Obsahuje rozkousané zbytky voskových víček po otevírání zimních glycidových zásob a veškeré biologické zbytky z včelstva včetně mrtvých včel, ze kterých se laboratorně zjišťují nemoci. Měl obsahovat i mrtvé roztoče, takže je vidět, do jaké míry je včelstvo napadeno nebo oslabeno. To je velmi důležitá věc. Trvale se tak hlídají zdravotní stavy včelstev.

A co vám poslední kontroly ukázaly?

Rozbory byly vcelku příznivé, větší aktivita roztočů u nás nebyla. Předpokládám, že i v letošním roce budou naši včelaři svá včelstva léčit

zodpovědně a že do zimního období půjdeme s jejich dobrým zdravotním stavem. Výsledky jsou v našem královéhradeckém spolku dobré i co se týká vyšetření na závažné onemocnění morem včelího plodu. Konzumentů nemusejí mít obavy, protože tato onemocnění včel se nikterak netýkají kvality medu.

Bioenergie včel je obrovská, uklidňuje, harmonizuje a léčí.

A jak pozná kvalitní med laik?

Jestli nemáte například pančovaný med, můžete si zkusit se sklenicí se studenou vodou, do které tekutý med nalijete. Pokud se začne rychle rozpouštět, je to známka toho, že je tam nejspíš sirup nebo něco, co tam nepatří. Správně by se dobrý med měl ve vodě skládat jako pryskyřice. Pokud není med tekutý, ale zkryštalizovaný, což je jeho přirozená vlastnost a rovněž jeden z ukazatelů záruky kvality medu, když ho dáte do sklenice s tekutinou, bude se rozpouštět jen velmi pomalu.

Poznám po chuti, že med není v pořádku a je tam třeba přidán cukr?

Med je předmětem obchodu a největšího pančování a falšování. Někteří včelaři nebo obchodníci to bohužel dělají také. Jediné laboratorní odhalí, zda převažuje přírodní cukr, anebo sacharóza, která do medu nepatří. Každý konzument medu by si měl nalézt ve svém okolí včelaře, který mu dodá pravý a nefalšovaný med.

Pokud zjistíte, že máte mezi sebou včelaře, který si pomáhá pančováním, co s ním uděláte?

Zasloužil by si zveřejnění, aby lidé věděli, že se mu mají vyhnout. To je samozřejmě nadsázka, ale měl by se zdiskreditovat sám. To se prostě nedělá a slušný včelař se tak zásadně chovat nemá. Vždyť medu, který vyprodukuje, je relativně málo a měl by si ho vážit a dělat to pro lidi, kteří by se k němu měli rádi vracet. Nečestné způsoby nejsou pravým včelařům vlastní. Jde o výjimky, které bohužel potvrzují pravidlo, stejně jako v jiných oborech.

Mění se letos ceny medu?

Jeden kilogram stojí průměrně 160 korun. Med za 110 nebo 120 korun je pro zákazníka zajímavý, ale svědčí to o tom, že si včelař neváží své celoroční a namáhavé práce.

Platí stále nepsané pravidlo, že cena kilogramu medu odpovídá ceně stejného množství másla?

Již před sto lety se to tak porovnávalo a myslím si, že bychom to mohli stejně porovnávat i dnes. Ve finančnictví je měřítkem zlato, ve včelař-

ství máslo. To dnes stojí zhruba 40 až 50 korun za 250 gramů, tedy 160 až 200 korun za kilo, takže to opravdu přibližně odpovídá.

Může začít včelařit i naprostý amatér?

Máme samozřejmě nastavena pravidla, ale spousta včelařů si dělá, co chce, bez znalosti věci. Když se rozhodnete, že chcete být včelařem, tak jím prostě budete. A pokud se nebudete chtít vzdělávat, nikdo vás k tomu nedonutí. Včelám to v konečném důsledku jen ublíží. Včelař by měl být znalý v oboru a práci se včelami dělat s láskou. Týká se to i léčení včel. Pokud budu mít souseda, který to zanedbá, ovlivní to samozřejmě negativně i moje včelstva.

Jaké tedy existují páky na hříšníky mezi včelaři?

Pokud včelaři neplní povinnosti uložené veterinární správou a my to zjistíme, můžeme veterinářům předat seznam hříšníků. Ti mají možnost je zkontrolovat, zjistit stav jejich evidence o léčení a péči o včelstva a udělit jim nemalé finanční sankce.

Co byste poradil zájemcům o včelaření, jak mají začít?

Záležitostí týkající se osvěty, informací o medu, o včelách a včelaření či o opylování rostlin, to všechno patří k hlavní náplni činnosti včelařských spolků. Osvětu se věnujeme v mateřských i základních školách, přednášky děláme i pro

dospělé. Informujeme také o tom, jak se mají produkty včel správně používat. Málokdo ví, že med se nemá rozpouštět v mikrovlnce nebo že již při teplotě 50 stupňů Celsia se v medu zničí všechny důležité složky. Jsou to také běžné věci, které mohou být pro lidi užitečné a musí se vytrvale vysvětlovat. Vždyť med je lék.

V lékárně ho ale nekoupím.

Med je léčivý, ale nelze jej zařadit přímo do přesně popsané kategorie léčiv. Včely totiž přelétají z kytky na kytku a výsledná neuvěřitelně pestrá směs nektaru, ze kterého včely med vyrábějí, je pokaždě jiná. Jedinou výjimkou mezi medy je med z manuky. Manuka je domorodý název pro balmín metlatý, nejrozšířenější druh dřeviny původem z jihovýchodní Austrálie, Tasmánie a Nového Zélandu pěstované kvůli léčebným účinkům. Manukový med si striktně drží své složení, které se dá laboratorně popsat. Náš med je léčivý, ale na etiketě popsat, co přesně a kolik léčivých látek obsahuje, nemůžeme.

Jaké jsou kromě medu další plody včelaření?

Kromě medu je to vosk anebo třeba propolis, což je úžasná přírodní látka používaná k léčení různých nemocí. Další je včelí jed, který se používá třeba na léčení artrózy. Rovněž je v lidské výživě a léčení využíván pyl sesbíraný včelami z květů rostlin. Surový pyl je pro člověka méně stravitelný. Včely ho však dokážou svými enzymy zfermentovat, díky tomu je jeho využitelnost daleko vyšší. Nově se u nás k léčbě začíná využívat bioenergie včel. Nyní zamýšlíme zhotovení relaxačního altánu pro veřejnost k využití této metody.

Bioenergie včel?

Je to vlastně takový celodřevěný včelín, kde jsou lidé blízko energie včel. Člověk se do přímého kontaktu se včelami nedostane, ale působí na něho bioenergie, která je obrovská, která uklidňuje, harmonizuje a léčí. Je to taková očistná lázeň. Zároveň se využívá dýchání úlového vzduchu, který působí velice dobře na plíce a celý dýchací systém.

Jak jste se dostal ke včelaření?

Pocházím z jižní Moravy a můj otec tam měl na státním statku 200 včelstev, takže byl profesionální včelař. Navíc jsme doma měli dalších 50 včelstev, takže je to můj zájem od malička. Nyní máme se ženou ve Stěžírkách 30 včelstev.

To je hodně, nebo málo?

Nejvíce včelařů v našem královéhradeckém spolku má okolo deseti až dvanácti včelstev. Je mezi námi jen několik těch, kteří jich mají více než stovku.

Jsou v Hradci kroužky včelaření?

Máme dva. Jeden náš včelař vede kroužek při Střední odborné škole veterinární v Hradci Králové-Kuklenách určený pro děti, které tam studují. Druhý kroužek je v Zahradě léčivých rostlin Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Je to kroužek v uvozkách, protože se u nás k poznávání včel a včelaření přihlásili dospělí. Konkrétně jde o zhruba 25 zaměstnanců farmaceutické fakulty. Je to úžasné, jejich zájem nás překvapil.

Broumov

V Edenu hraje Lord Bishop Rocks

Undergroundový klub Eden v Broumově bude dnes od 20 hodin hostit Lord Bishop Rocks. Tříčlenná formace vedená zpěvákem a kytaristou Lordem Bishopem z newyorského Bronxu míchá rock, funk a blues. Hudebník začínal s newyorskou funk rockovou kapelou Total Sexual Freedom, později se uplatnil i jako sólista. (tů)

Jičín

Pohádkový festival vrcholí v sobotu

Nejdůležitějším dnem jičínského pohádkového festivalu bude sobota s programem na Valdštejně náměstí. Vystoupit by měly například zpěvačka Elis Mrázová či kapela Jelen, přichystána bude rocková show a ohňostroj. Ten již nebude odpalován ze zámeckého parku, nýbrž z Lindnerovy ulice, aby na něj byl z náměstí lepší výhled. (ČTK)

Česká Skalice

Vila Čerych otevře

Rondokubistická vila Čerych v České Skalici, která slouží ke vzdělávání, se dnes od 14 do 17 hodin otevře všem zájemcům. V každou celou hodinu začne komentovaná prohlídka k pohnuté historii vily i osudům jejich obyvatel, mecenášů Čerychových. Ve vile bude k vidění i výstava Proměny Vily Čerych a výstava Bez nás spolku Východočeských fotografů. (tů)

Zápisník zmizelého začíná

NÁCHOD Galerie výtvarného umění v Náchodě dnes v 17 hodin zahájí vernisáží novou výstavu inspirovanou baladickým Zápisníkem zmizelého z roku 1916. Básně o vzplanutí k tajemné cikánce otištěné v brněnských novinách se kdysi připisovaly synovi vesnického sedláka, ale po osmdesáti letech se potvrdilo autorství moravského básníka Josefa Kaldy.

Mystifikační Zápisník brzy po vydání mocně zapůsobil na Leoše Janáčka, ale také na výtvarníky. „Výstava obsahuje většinu českých vydání, často provedených jako bibliofilské tisky, například s původními grafickými přílohami Josefa Hodka, Jiřího Vlčíka, Bohdana Laciny, Václava Pokorného, Aleny Antonové, Danieley Benešové, Miloslava Lhotského a dalších, i zásadní stej-

nojmenné grafické album Karla Demela. Dominantou výstavy se stane velkoformátový gobelín Antonína Kybala,“ přibližuje výstavu kurátor David Chaloupka.

Výstava obsahuje téměř jedno století, zahrne i grafiky a malby inspirované původním textem či zhubebněnou verzí, vydané partitury, gramofonové nahrávky nebo televizní a filmové záznamy. (tů)